

GARDEN TOWER HOTEL

ՊԱՆԴՈԿ ԵՒ ԼԻՔԱՆԱՆԱՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՎԱՅՐ

Լիբանանահայ բոլոր սերունդներու պատկանող արուեստագետներ, համախմբուելու նպատակով իրենց անդրանիկ հանդիպումը կ'ունենան «Կարտըն Թաուրը» պանդոկին մէջ Յունիս 30, 1997-ին: Այդ թուականէն սկսեալ, երկու հարիւր ութսուն Երկուշաբթիներու ընթացքին, որպէս մշտական ֆորում Լիբանանահայ մտաւորականութեան, հոն արծարծուած են Սփիւտքահայութիւնը յուզող բազմաբնոյթ նիւթեր, յաճախ փոփոքկալից մթնոլորտի մէջ սակայն միշտ խօսքի բացարցակ ազատութեան սահմանը միացնելով կարծիքներու փոխադարձ յարգանքի սկզբունքին:

Պոլսահայ Բանաստեղծ, Չարեհ Խրախումի, այդ հանդիպումներէն երկուքին մասնակցելով, Մարմարայի 17 Փետրուար 1998 թիւին մէջ կը ներկայացնէ իր տպաւորութիւնները հետեւեալ մեջբերուած խօսքերով.

«Մեկականատիրոջ նման լուրջ, զուսպ, հանդարտ ու վայելուչ այս տիպար հաստատութեան առաջին շէնքը, ընդունելութեան եւ նախաճաշի սրահներուն քով ունի նաեւ ամերիկեան պատով ընդարձակ սրահ մը, ուր որոշ իրիկուններ, յաճախորդները կենդանի նուագով թեթեւ երաժշտութիւն կրնան վայելել: Ահաւասիկ այդ սրահին մէջ էր՝ արեւմտեան եւ հայկական մշակոյթով սնած իսկական մտաւորական մը եղող Պր. Մկրտիչ Պուլտուքեան, ամէն երկուշաբթի երեկոյ, կը կազմակերպէ մտաւորականներու, արուեստագետներու եւ տարբեր մարզերու պատկանող ծանօթ գործիչներու հանդիպումներ: Անոնցմէ մէկուն ներկայ գտնուելու պատենհոսքիւնը ունեցայ, Հայաստանէն խոմբ մը նկարիչներու եւ կերպարուեստի վարպետներու Պէյրութ ներկայութենէն օգտուելով, այդ գիշերուան հանդիպումը կայացաւ անոնց եւ պէյրութահայ զանազան արուեստագետներու միջեւ: Պր. Պուլտուքեան պատրաստած էր խօսակցութիւնները առաջնորդելու եւ կարգաւորելու կոչուած յայտագիր մը, որ ահաւասիկ».

Լիբանանահայ արուեստագետներու համախմբումին հերթական հանդիպումներու տասներկրորդը, իր բազմակողմանի մասնակցութեամբ յարմար մթնոլորտ կը ստեղծէ, որպէսզի արծարծուին հայկական արուեստը յուզող հիմնահարցեր:

Այսօրուան գրոյցին նիւթը պիտի ըլլայ հայկական արուեստի ներկայ իրավիճակը, իր հետեւեալ ստեղծագործական եւ գործնական տուեալներով:

Ա. Կարելի՞ է սահմանել հայկական արուեստին իրայատկութիւնները, որպէս խորք եւ ոճ:

Բ. Ի՞նչ պէտք է ըլլայ հայ արուեստագետին դերը՝ իր ապրած հաւաքականութեան եւ պատմութեան սոջեւ:

Գ. Ի՞նչ դժուարութիւններ կը դիմագրաւէ արուեստագետը ընդհանրապէս եւ հայ արուեստագետը մասնաւորապէս:

Տրուած ըլլալով նիւթին ընդարձակութիւնն ու բարդութիւնները, փափաքելի պիտի ըլլայ նախ ուրուագծել ընդհանուր պատկերը, եւ ապա զայն ամբողջացնել մանրամասնութիւններով, որպէսզի ցրոյցին առանցքը մնայ կայուն եւ արտայայտուող զաղափարները պահուին իրենց հունին մէջ:

Հարցումներ.

1. Որո՞նք են այն արժեքները, որոնք ձեր արուեստին կորիզը կը կազմեն:
2. Որո՞նք են ձեր ներշնչումի աղբյուրները. ընկերային իրավիճակը. անձնական յոյզե՞ր. արտաքին դայրոցներ կամ շարժումներ. անձնական յեղաշրջում:
3. Որպես հայրենի արուեստագետներ, ի՞նչ կը ձգտիք իրագործել:
4. Որպես արուեստագետ՝ ձեզի համար ի՞նչ բանի մեջ կը կայանայ յաջողութիւնը:
5. Ինչ՞ բաներ պիտի ուզէիք որ տարբեր ձեռով ընթանային ձեր ստեղծագործական կեանքին մեջ եւ հանրութեան մօտ:
6. Որպես սփիւրքահայ արուեստագետներ՝ ձեր Հայ ըլլալու հանգամանքը խթանիչ ո՞ւժ է՝ թէ արգելակ:

«Ինչպէս կը տեսնուի՝ հնուտ, գիտակից ու սրտցաւ մօտեցումով տարազուած այս հարցադրումները արժանի են կազմելու մէկէ աւելի լուրջ համաժողովներու կամ գոնէ ակադեմական մակարդակով սեմինարներու»:

Անցեալին, թիֆլիսեան հռչակաւոր «թումանեանական վերնատունը», Հալէպի «Պարոն»ը, կամ Լոնտոնի «Տը Արմինիըն Ռեսթորան»ը, ուր ոչ միայն տասնամեակներու ընթացքին իջեւանած են հայ եւ օտարազգի մեծամեծներ՝ այլ եւ դարձած են հայ գրականութեան եւ արուեստի քրմութեան տաճարներ:

«Կարտըն Թաուրը», որպէս ազատ բեմ տարբեր սերունդներու, հաւատամքներու, փորձառութիւններու, շրջանակներու պատկանող անձերու, ժամանակի ընթացքին վերածուած է աշխոյժ մտաւորական կեթրոնի մը: Իր յայտագիրին վրայ տեղ գտած նիւթերու հորիզոնը հետզհետէ ընդգրկած է տարբեր նիւթեր, ելոյթներ, դասախօսութիւններ, հանդիպումներ՝ որուն կը մասնակցած են Մայր Հայրենիքէն եւ Սփիւրքէն հանրաճանաչ հիւրեր, գրողներ, արուեստագետներ:

«Կարտըն Թաուրը»-ի սեփականատէր, գրող ու մտաւորական Մկրտիչ Պուլտութեան՝ որ ճարտարապետն է նաեւ այս եզակի հաստատութեան՝ դարձած է այս շարժման մղիչ ոյժերէն մէկը:

Իրենց ելոյթներով արդէն իսկ լայն ժողովրդականութիւն վայելող հանդիպումները կը ծաղկեցուցած են Լիբանանահայ վաստակաւոր արուեստագետներ՝ բեմադրիչ դերասան Պերճ Ֆազլեան, քանդակագործ Չաւէն Խտըշեան եւ Վարուժան Մարտիրեան, ֆրանսաբնակ գեղանկարիչներ Գրիգոր Նորիկեան եւ զանաւորաբնակ Գրիգոր Ակոբեան, երաժշտագետ-խմբավար Յարութ Ֆազլեան, Մայր Հայրենիքէն հանգուցեալներ մեծ բանաստեղծ Գեորգ Էմին եւ արձակագիր Հրանդ Մաթեոսեան, ջութակահար Անտրեանեան եղբայրներ, «Ոգնի» երգիծաբերքի «ամենահաս» խմբագիր Արամայիս Սահակեան, արուեստաբան Շահէն Խաչատրեան, ակադեմիկոս փիլիսոփայ Գեորգ Բրուտեան եւ Տոքթ. Խրլոպեան, Լուսանկարիչ Շիրազ, արուեստաբաններ Լեւոն Թորոսեան եւ Մովսէս Հերկելեան եւ բազմաթիւ այլ հիւրեր:

Մկրտիչ Պուլտուբեան իր պանդոկի համացանցային կայքէջին մէջ www.gardentowerhotel.com/MondayForum.htm, անձնապէս ստեղծած է եւ տեւական կայծմէականացնէ Լիբանանահայ նկարիչներու նուիրած համացանցային նկարչական ցուցահանդէս մը, ընդարձակ տեղեկութիւններ տալով անոնց ստեղծագործական աշխատանքներուն մասին:

«Կարտըն Թաուըր», միաժամանակ եղած է հաւաքավայրը՝ բազմաթիւ այլ Լիբանանահայ միութիւններու որոնց կարգին կարելի է յիշել Լիբանանի Հայ Գործարարներու Միութիւնը, «Հայճար» ճարտարապետներու ու ճարտարապետներու Միութիւնը, Հայ Գրողներու Միութիւնը, Հայ Ոսկերիչներու Միութիւնը եւ զանազան հայրենակցական միութիւններ:

«Կարտըն Թաուըր»-ի կազմակերպուած են բազմաթիւ մամուլային ասուլիսներ՝ նուիրուած Արցախի, «Հայաստան» Համա-հայկական Հիմնադրամին, Հայրենի եւ Լիբանանահայ գործարարներու գործակցութեան:

Բազմաթիւ առիթներով, պանդոկը հիւրընկալած Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Ազգային Ժողովներուն մասնակցող Պատուիրակներ, կրօնական, ազգային եւ քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, Հայաստան-Լիբանան տնտեսական ֆորումի մասնակիցներ եւ օտար դեսպաններ: Մէկ խօսքով, «անխուսափելի» կանգառ մը, ուր կը խաչաձեւեն հայ թէ օտար «հոռմներ»: Ըստ շումերական թէ հայկական առասպելներու՝ Բաբելոնի կախուած պարտեզները, կամ Շամիրամի աշտարակ - պարտեզները կառուցուած հայոց Արքայ, տարաբախտ Արա Գեղեցիկին սիրոյն համար՝ իր «լիբանանեան» տարբերակը կարող ենք գտնել այստեղ, «Աշտարակի Պարտեզ» անուանակոչութեան հետ *"Garden Tower"*, ուր Պէյրութի արուարձան Անթիլիասի այս կանաչապատ ու գեղատեսիլ վայրին մէջ, նոյնպէս պատշգամներուն վրայ ունենալով «կախուած պարտեզներ»՝ վեր կը բարձրանայ ոչ միայն եզակի կառոյց մը, այլ երբեմնի Սփիւռքի մայրաքաղաք Պէյրութի պատմութեան մէջ անցնելի հետքեր թողած հայ դպրութեան, արուեստի, ու հայրենասիրութեան մնայուն հասցէ մը:

ՀԱՏՕ ՄՈՍԿՈՅԵԱՆ

Պէյրութ, 2003